[2021] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1001

ਐਨ. ਜੈਸ਼੍ਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਬਨਾਮ

ਚੋਲਾਮੰਡਲਮ ਐਮਐਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ

(2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6451)

ਅਕਤੂਬਰ 25, 2021

[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988: ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ - ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ - ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ - ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜੋ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ - ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਨਾਹ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ - ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੱਸ ਆਪਣੀ ਬੁਢਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਧੀ ਅਤੇ ਜਵਾਈ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ - ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988: ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ - ਉਪਯੋਗਤਾ - ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਾਧੇ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ

ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਤਨਖਾਹ 'ਚ 15 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988: ਧਾਰਾ 166 – ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਹੈ - ਲਾਗੂ ਗੁਣਕ '11' ਹੈ - ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 15% ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਚਾਰ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ - ਇਸ ਲਈ, ਆਮਦਨ ਦਾ 1/4 ਹਿੱਸਾ (ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ + ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ) ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ 70,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ 10% ਵਾਧੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ **1. ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4) ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ?**

1.1 ਐਮਵੀ ਐਕਟ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬਚੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ। ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ. ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 14, 16) [1011-ਡੀ-ਈ; ਜੀ-ਐਚ; 1012- ਏ]

1.2 ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ, ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 17] [1012- ਬੀ - ਸੀ]

ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ. **(2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 121 : [2009] 5 ਐਸਸੀਆਰ 1098;** *ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸੜਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਰਮਨਭਾਈ ਪ੍ਰਭਾਤਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ.* **(1987) 3 ਐਸਸੀਸੀ 234 : [1987] 3 ਐਸਸੀਆਰ 404;** *ਹਾਫਿਜ਼ੁਨ ਬੇਗਮ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ। ਇਕਰਾਮ ਹੋਕ ਅਤੇ ਹੋਰ।* **(2007) 10 ਐਸਸੀਸੀ 715: [2007] 8 ਐਸਸੀਆਰ 487 - ਭਰੋਸੇ.**

ਸੇਂਟ ਗੈਬਰੀਅਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਟਫੋਰਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼. ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ. **(2014) 3 ਐਸਸੀਸੀ 394 : [2014] 1 ਐਸਸੀਆਰ 835 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.**

1.3 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਚੌਥਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਸੱਸ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਨਾਹ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21] [1014- ਜੀ - ਐੱਚ; 1015- ਏ - ਬੀ]

2. ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ?

2.1 ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 83,831/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਐਮ.ਫਿਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ.ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਲੈਕਚਰਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਰ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਸੀਸੀਐਸਐਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਕਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਪਰੀਖਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰਜ਼ ਬੋਰਡ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਗਣਿਤ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਗਣਿਤ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 22] [1015- ਬੀ - ਈ]

ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ. (2013) 9 ਐਸਸੀਸੀ 65 : [2013] 2 ਐਸਸੀਆਰ 706; *ਕੇ.ਆਰ. ਮਧੂਸੂਦਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ.* (2011) 4 ਐਸਸੀਸੀ 689: [2011] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1061; *ਪੁੱਟੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਕੇਐਲ ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ।* (2013) 15 ਐਸਸੀਸੀ 45 : [2013] 16 ਐਸਸੀਆਰ 831 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

2.2 ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਾਧੇ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 'ਚ 15 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 28] [1017- ਐੱਚ; 1018- ਏ - ਬੀ]

3. (III) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

3.1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਵਸਵੋਮ ਬੋਰਡ ਪੰਪਾ ਕਾਲਜ, ਪਰੂਮਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 83,381/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਦੇਵਸਵੋਮ ਬੋਰਡ ਪੰਪਾ ਕਾਲਜ, ਪਰੂਮਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਈ 2011 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸਲਿੱਪ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 83,381/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 10,00,572/- ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 1,13,424/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਕਮ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ 8,87,148/- ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 15% ਵਾਧਾ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 15% 1,33,072/- ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 29, 30] [1018- ਸੀ - ਡੀ, ਡੀ - ਐੱਫ]

3.2 ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਗੁਣਕ '11' ਹੈ. ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਚਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਮਦਨ ਦਾ 1/4 ਹਿੱਸਾ (ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ + ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ) ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ 70,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ 10% ਵਾਧੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 16,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 31, 32, 33) [1018- ਜੀ-ਐਚ; 1019-ਬੀ, ਡੀ-ਈ]

3.3 ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ @ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 10% ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ 44,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ 44,000/- ਰੁਪਏ (ਕੁੱਲ 88,000/- ਰੁਪਏ) ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 85,81,815/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਉਕਤ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। (ਪਾਰਸ 34, 35, 36) [1019- ਈ - ਐੱਚ; 1020- ਏ]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2017) 16 ਐਸਸੀਸੀ 680: [2017] 13 ਐਸਸੀਆਰ 100; *ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ @ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।* (2020) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 410: ਏਆਈਆਰ 2020 ਐਸਸੀ 3076 - ਭਰੋਸੇ.

ਮੇਗੀਭਾਈ ਖਿਮਜੀ ਵੀਰਾ ਬਨਾਮ ਚਤੁਰਭਾਈ ਤਲਜਾਭਗੁਜਰੀ ਏਆਈਆਰ 1977 ਗੁਜਰਾਤ 195; *ਬੈਂਕੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਲਟਰਾਮੈਰੀਨੇ ਬਨਾਮ ਨਲਿਨੀ ਬਾਈ ਨਾਇਕ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ* 1989 ਸੁਪ (2) ਐਸਸੀਸੀ 275: [1989] 2 ਐਸਸੀਆਰ 810; *ਸੁਦਾਮਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਜੋਗੇਂਦਰ ਚੌਧਰੀ ਏਆਈਆਰ* 1987 ਪੈਟ 239 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2009] 5 ਐਸਸੀਆਰ 1098	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 7
[2017] 13 ਐਸਸੀਆਰ 100	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 7
[1987] 3 ਐਸਸੀਆਰ 404	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[2007] 8 ਐਸਸੀਆਰ 487	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[1989] 2 ਐਸਸੀਆਰ 810	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 19
[2014] 1 ਐਸਸੀਆਰ 835	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 20
[2013] 2 ਐਸਸੀਆਰ 706	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 24
[2011] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1061	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 26
[2013] 16 ਐਸਸੀਆਰ 831	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 27

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6451.

ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 09.08.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। 2013 ਦਾ ਨੰਬਰ 1560.

ਥਾਮਸ ਪੀ ਜੋਸਫ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਬੀਜੋ ਮੈਥਿਊ ਜੋਏ, ਡਿਨੀ ਥਾਮਸ, ਸ਼ੇਸ਼ਤਲਪਾ ਸਾਈ ਬੰਡਾਰੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮਿੱਢਾ, ਕਪਿਲ ਮਿੱਢਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਤਿਕਾ ਜੁਨੇਜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੇਰਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਸ਼ਰੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.

1. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 2013 ਦੇ ਐਮਏਸੀਏ ਨੰਬਰ 1560 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 09.08.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕੋਟਾਯਮ (ਸੰਖੇਪ 'ਐਮਏਸੀਟੀ' ਵੱਲੋਂ 2011 ਦੇ ਓਪੀ (ਐਮਵੀ) ਨੰਬਰ 843 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 26.04.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 20.06.2011 ਨੂੰ ਵਾਪਰੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਐਨ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲਨ ਨਾਇਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਹੈ।

4. ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ.

5. ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ। ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ. ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ 8,87,148 ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ। ਇਸ 'ਤੇ, ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ. ਨੇ '11' ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕ ਚੌਥਾਈ (1/4) ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੁੱਲ 73,18,971/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 73 ਲੱਖ ਅਠਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ 971 ਰੁਪਏ) ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ. ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵਿਆਜ @ 7.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ 74,50,971/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 74 ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ 971 ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ.	ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਖੀ	ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ (ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ)	ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ)	ਅਖਰੋਟ ਦੇ ਸ਼ੈੱਲ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਓ
1.	ਆਵਾਜਾਈ	5,000/-	4,000/-	ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ
2.	ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ	10,000/-	7,000/-	ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ
3.	ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ	1,500/-	1,000/-	... ਦਾ.....
4.	ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,06,82,100/-	73,18,971/-	(8,87,148-2,21,787)×11 = 73,18,971/-
5.	ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ	10,000/-	15,000/-	ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਦਰਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ
6.	ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,00,000/-	70,000/-	ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਪੀੜਤ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
7.	ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,00,000/-	25,000/-	ਪਹਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਸਾਥ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
8.	ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	1,00,000/-	10,000/-	ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ
9.	ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	2,00,000/-	ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ	ਹੋਰ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ
	ਕੁੱਲ	1,12,08,600/-	74,50,971/-	.....

6. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ 40,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ (1/3) ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਣਕ '7' ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, '4' ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਘਾਟੇ ਲਈ 23,65,728/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 23 ਲੱਖ 65 ਹਜ਼ਾਰ 728 ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 22,40,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 22 ਲੱਖ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ), ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਲਈ 25,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 25,000/- ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 80,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 48,39,728/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਅੱਠ ਲੱਖ 39 ਹਜ਼ਾਰ 728 ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 1/4 ਹਿੱਸਾ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ 1 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ। [2] . ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਐਮ.ਫਿਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 83,831/- ਰੁਪਏ ਸੀ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ 40,000/- ਰੁਪਏ ਵਜੋਂ ਲਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

8. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹੀ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਕਮਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੰਡ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਸੱਸ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 40,000/- ਰੁਪਏ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ, ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹਨ: (i) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4) ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ? (ii) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ? (iii) ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

(ਆਈ) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4) ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ?

10. ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਐਮਵੀ ਐਕਟ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ

---

1 (2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 121

2 (2017) 16 ਐਸਸੀਸੀ 680

ਮੁਆਵਜ਼ਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 168 'ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਣਾ ਕਦੇ ਵੀ ਗਣਿਤ ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ** [1] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

> ''16. "ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੈਸਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੋਨਜ਼ਾ, ਵੱਡਾ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ [1] ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ (1/3) ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ (1/4) ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ (1/5) ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਭਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

12. ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਸੱਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ (ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚਾਰ) ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੇ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ (1/4) ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਸੱਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦਾ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕ ਤਿਹਾਈ (1/3) ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ।

13. ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> **"166. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ। —**
>
> (1) ਧਾਰਾ 165 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(ਏ) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸਨੂੰ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਡੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਰਜ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

14. ਐਮਵੀ ਐਕਟ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬਚੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

15. ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੰਕੇਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੇਰਲ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਰੂਲਜ਼, 1989 ਵਿੱਚ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

16. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ,

ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਇਹ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਤਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ, ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ.

18. ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੌਥਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ। **ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਸੜਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਰਮਨਭਾਈ ਪ੍ਰਭਾਤਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ**.[3] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਹੱਕ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> 13. **ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਏ ਤੋਂ 110-ਐਫ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਟੋਰਟਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਸੱਟ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ** ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਏ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ

---

3 (1987) 3 ਐਸਸੀਸੀ 234

ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਭਰਾ, ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੋਟੀ-ਜੇਤੂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, 1855 ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ **ਮੇਘਜੀਭਾਈ ਖਿਮਜੀ ਵੀਰਾ ਬਨਾਮ ਚਤੁਰਭਾਈ ਤਲਜਾਭਾਗੁਜਰੀ** [4] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਭਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਏ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੈ।

19. **ਹਾਫਿਜ਼ੁਨ ਬੇਗਮ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਇਕਰਾਮ ਹੋਕ ਅਤੇ ਹੋਰ।** [5] ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"7. ... 12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਬੈਂਕੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਲਟਰਾਮੈਰੀਨੋ ਬਨਾਮ ਨਲਿਨੀ ਬਾਈ ਨਾਇਕ** [6] **ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਗਾਰਡੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ**, ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (11) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ **ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।** ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਗੁਜਰਾਤ ਐਸਆਰਟੀਸੀ ਬਨਾਮ ਰਮਨਭਾਈ ਪ੍ਰਭਾਤਭਾਈ** [3] ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪਤਨੀ, ਪਤੀ, ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਬੱਚਾ ਹੋਵੇ।

20. ਸੇਂਟ ਗੈਬਰੀਅਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਟਫੋਰਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਵਿੱਚ. ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ। 7 ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਲਈ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ

---

4 ਏਆਈਆਰ 1977 ਗੁਜਰਾਤ 195

5 (2007) 10 ਐਸਸੀਸੀ 715

6 1989 ਪੂਰਕ (2) ਐਸਸੀਸੀ 275

7 (2014) 3 ਐਸਸੀਸੀ 394

ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੌਤ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 'ਭਰਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਕ 'ਭਰਾ' ਦੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਪਰੋਕਤ 'ਭਰਾ' ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੁਸਾਇਟੀ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਭਰਾ' ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੀ। ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

> "17. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਦਾ 1 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਚਰਚ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਅਸਲ ਨਿਰਭਰ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਵੈਸੇਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਕੌਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਸ ਨੇ **ਸੁਦਾਮਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਜੋਗੇਂਦਰ ਚੌਧਰੀ** [8] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਸ਼ਬਦ ਇੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ "ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ" ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟਰੱਸਟੀਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (11) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹਨ।

21. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਚੌਥਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਸੱਸ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਨਾਹ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ

---

8 ਏਆਈਆਰ 1987 ਪੈਟ 239

ਇੰਡੀਅਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸਧਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੱਸ ਆਪਣੀ ਬੁਢਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਧੀ ਅਤੇ ਜਵਾਈ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਇੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(ii) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੰਡ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ?

22. ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 83,831/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 83,831/- ਰੁਪਏ) ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ., ਐਮ.ਫਿਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਐਮ. ਐਸ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਲੈਕਚਰਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਰ ਸੀ। ਉਹ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਸੀਸੀਐਸਐਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਕਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਪਰੀਖਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰਜ਼ ਬੋਰਡ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਗਣਿਤ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਗਣਿਤ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਕਲਾਸਾਂ ਵੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ੀ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ।

23. **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ** [1] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਵੀ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤ ਵਾਧੇ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

24. **ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ। ਬਨਾਮ **ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ.** [9]. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

25. **ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ** [2] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ** [1] ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ:

---

9 (2013) 9 ਐਸਸੀਸੀ 65

59.3. ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 50% ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਵਾਧਾ 30% ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਾਧਾ 15% ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

59.4. ਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਥਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦੇ 40% ਦਾ ਵਾਧਾ ਵਾਰੰਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। 25% ਦਾ ਵਾਧਾ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ 10% ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਗਣਨਾ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਰੀਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਪਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਟੈਕਸ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਮਦਨ।

26. **ਕੇ.ਆਰ. ਮਧੂਸੂਦਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ। **ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ.** [10], ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ:

> 8. **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ** [1] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਵਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
>
> 9. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ** [1] ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਵਾਧੇ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ।

27. **ਪੁੱਟੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ।** ਬਨਾਮ **ਕੇਐਲ ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ।** [11], ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵੰਡ ਗੁਣਕ

---

10 (2011) 4 ਐਸਸੀਸੀ 689

11 (2013) 15 ਐਸਸੀਸੀ 45

ਨਿਰਭਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

32. ਧਾਰਾ 166 ਤਹਿਤ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਣਕ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਸਨ, **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ** [1] ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ/ਪੀੜਤ ਦੇ ਉਮਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗੁਣਕ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਰਣੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। 1988 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

33. **ਕੇ.ਆਰ. ਮਧੂਸੂਦਨ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ** [10] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 692, ਪੈਰਾ 14-15)

"**14.** ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਗੁਣਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 51 ਤੋਂ 55 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਣਕ 11 ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਕਤ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 6 ਦੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ।

15. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ।

34. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਰੇਸ਼ਮਾ ਕੁਮਾਰੀ 9** ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ[ਸੋਧੋ] ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਾਧੇ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ-2 ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਤਨਖਾਹ 'ਚ 15 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪਲਿਟ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

29. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਵਸਵੋਮ ਬੋਰਡ ਪੰਪਾ ਕਾਲਜ, ਪਰੂਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ 83,381/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਦੇਵਸਵੋਮ ਬੋਰਡ ਪੰਪਾ ਕਾਲਜ, ਪਰੂਮਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਐਕਸ.ਏ.-5) ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਈ 2011 (ਐਕਸ.ਏ.-6) ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸਲਿੱਪ ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 83,381/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 10,00,572/- ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ 1 ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 1,13,424/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਕਮ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਅਸਲ ਆਮਦਨ 8,87,148/- ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ।

30. ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ 2 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 15% ਵਾਧਾ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 15% 1,33,072/- ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ।

31. ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਗੁਣਕ '11' ਹੈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4, ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਸੱਸ ਵੀ ਐਮਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ" ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਚਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਮਦਨ ਦਾ 1/4 ਹਿੱਸਾ (ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ + ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ) ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(1)	(i) ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ (ii) ਘੱਟ ਟੈਕਸ (iii) ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ :	10,00,572 ਰੁਪਏ 1,13,424 ਰੁਪਏ 8,87,148 ਰੁਪਏ
(2)	ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ: ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 15%	1,33,072 ਰੁਪਏ
(3)	ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (1) 8,87,148 + (2) 1,33,072 – 1/4 ਭਾਵ 2,55,055 x 11 ਰੁਪਏ	84,16,815 ਰੁਪਏ

32. **ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ** [2] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ 70,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਸੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਘਾਟਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

> **59.8**. ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਅੰਕੜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000 ਰੁਪਏ, 40,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 15,000 ਰੁਪਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

33. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ 2 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ 10% ਵਾਧੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 16,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

34. **ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ @ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ** [12] 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵੀ 10% ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ 44,000/- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ 44,000/- ਰੁਪਏ) ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ 44,000/- ਰੁਪਏ (ਕੁੱਲ 88,000/- ਰੁਪਏ) ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

35. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ:

(i)	ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ	84,16,815/- ਰੁਪਏ
(ii)	ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	16,500/- ਰੁਪਏ
(iii)	ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ	16,500/- ਰੁਪਏ
(iv)	ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ	44,000/- ਰੁਪਏ
(v)	ਪੈਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ	88,000/- ਰੁਪਏ
	ਕੁੱਲ	85,81,815/- ਰੁਪਏ

---

12 (2020) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 410: ਏਆਈਆਰ 2020 ਐਸਸੀ 3076

36. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਉਕਤ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਠ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 7.5% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ।

37. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ।

38. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

MANJEET SINGH
E. No. P/1882/2007 Advocate
Chamber No. 417 2nd Flour
Civil Courts, Rajpura
Mobile: 98726-56669